

1. વૈદિક સાહિત્યમાં શેનો સમાવેશ થાય છે?

- વૈદિક સાહિત્યમાં ચાર વેદો (ઋગ્વેદ, સામવેદ, યજુર્વેદ અને અથર્વવેદ) ઉપરાંત જામયગંથો, આરણ્યકો, ઉપનિષદો, સૂત્રસાહિત્ય તેમજ શ્રુતિ, સ્મૃતિ, રામાયણ, માભારત અને ન તથા બૌદ્ધ ધર્મગ્રંથોનો સમાવેશ થાય છે.

2. યજુર્વેદ સંહિતા માટે કયા બ્રાહ્મણગ્રંથ છે?

- યજુર્વેદ સંહિતા માટે ‘શતપથ’ અને ‘તૈત્તિરીય’ બ્રાહ્મણ ગ્રંથ છે.

3. કયાં ઉપનિષદો ગદ્ય સ્વરૂપે રચાયેલ છે ?

- “બૃહદારણ્યક ” અને ‘છાંદોગ્ય’ ઉપનિષદો ગદ્ય સ્વરૂપે રચાયેલા છે અને તે પ્રશ્નોત્તર સ્વરૂપે છે.

4. ઉપનિષદો માટે તત્ત્વચિંતક મેક્સમૂલરનો શો મત છે?

- તત્ત્વચિંતક મેક્સમૂલરના મતે, “ઉપનિષદો વેદાંતના મૂળમાં રહેલા છે અને લાગે છે કે, માનવીનું ચિંતન એમાં પરાકાષ્ઠાએ પહોંચ્યું છે.”

5. મહર્ષિ પતંજલિએ ‘યોગસૂત્ર’માં કોને યોગનાં સાધનો કહ્યા છે ?

- મહર્ષિ પતંજલિએ ‘યોગસૂત્ર’ માં તપ, સ્વાધ્યાય અને ઈશ્વરપ્રણીધાન (શરણાગતિ) એ ત્રણ ને યોગનાં સાધનો કહ્યાં

6. ‘અષ્ટાંગ યોગ’નાં આઠ પગથિયાં કયાં કયાં છે ?

- ‘અષ્ટાંગ યોગ’નાં આઠ પગથિયાં આ પ્રમાણે છે : (1) યમ, (2) નિયમ, (3) આસન, (4) પ્રાણાયામ, (5) પ્રત્યાહાર, (6) ધારણા, (7) ધ્યાન અને (8) સમાધિ.

7. સૂત્રસાહિત્યનાં સૂત્રોમાં મુખ્યત્વે કયા છે વિભાગ હતા?

- સૂત્રસાહિત્યનાં સૂત્રોમાં મુખ્યત્વે આ છ વિભાગ હતા ; (1) શિક્ષા, (2) છંદ, (3) વ્યાકરણ, (4) નિરુક્ત, (5) કલ્પ અને (6) જયોતિષ

8. જૈનદર્શનમાં કયો સિદ્ધાંત ખૂબ જ મહત્ત્વપૂર્ણ છે?

- જૈનદર્શનમાં અનેકાંતવાદનો સિદ્ધાંત ખૂબ જ મહત્ત્વપૂર્ણ છે.

9. જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોનાં પાંચ વ્રતો કયાં છે?

- જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતોનાં પાંચ વ્રતો આ પ્રમાણે છે: (1) સત્ય, (2) અહિંસા, (3) બ્રહ્મચર્ય, (4) અસ્તેય અને (5) અપરિગ્રહ.

10. બુદ્ધ કઈ વિચારશ્રેણીનો ઉપદેશ આપ્યો?

➤ બુદ્ધ ‘મધ્યમમાર્ગી’ વિચારશ્રેણીનો ઉપદેશ આપ્યો.

11. સ્મૃતિયુગ દરમિયાન કયા સંપ્રદાયો વિશેષ પ્રચલિત બન્યા હતા?

➤ સ્મૃતિયુગ દરમિયાન વૈષ્ણવ સંપ્રદાય અને શૈવસંપ્રદાય વિશેષ પ્રચલિત બન્યા હતા.

12. વૈષ્ણવો કેવી નવધા ભક્તિને માને છે?

➤ વૈષ્ણવો ભગવાનના ગુણોનું શ્રવણ, સ્મરણ, કીર્તન, વંદન, દાસ્યભાવ, સાખ્યભાવ અને અંત્ય નિવેદનવાળી નવધા ભક્તિને માને છે.